

Priekšvārdi

Latvijas Universitātes Humanitāro zinātņu fakultātes Latvistikas un baltistikas nodaļas rakstu krājumā „Valoda: nozīme un forma 14. Gramatika un korpusa pētījumi” apkopotas trīspadsmit publikācijas.

Krājuma idejiskais pamats ir 80. Latvijas Universitātes starptautiskās zinātniskās konferences LU HZF Latvistikas un baltistikas nodaļas rīkotā Latviešu un vispārīgās valodniecības sekcija „Gramatika un korpusa pētījumi” (10.02.2022.), sadarbojoties diviem pētnieciskiem projektiem – LU prioritārās tēmas „Letonika, diaspora un starpkultūru komunikācija” HZF projektam „Humanitārā doma – valoda, teksts, kultūra” (vadītāja prof. *Dr. philol.* Andra Kalnača) un Valsts pētījumu programmas „Letonika latviskas un eiropiskas sabiedrības attīstībai” projektam „Mūsdienu latviešu valodas izpēte un valodas tehnoloģiju attīstība” (vadītāja *Dr. philol.* Ilze Auziņa). Visus četrpadsmit sekcijas referātus vienoja tas, ka analizētais valodas materiāls bija izgūts no dažādiem korpusiem, t. sk. individuālu autoru veidotiem, kā arī valodas fakti tika analizēti ar dažādām korpuslingvistikas metodēm.

Šie principi paturēti arī rakstu krājumā „Valoda: nozīme un forma 14. Gramatika un korpusa pētījumi”, kur ietverti trīspadsmit pētījumi par latviešu, lietuviešu, igauņu, latīņu, sengrieķu un angļu valodu. Pieci no tiem balstīti uz LU 80. starptautiskās zinātniskās konferences sekcijā „Gramatika un korpusa pētījumi” nolasītajiem referātiem: Linda Lauze (Liepājas Universitāte), Ilze Auziņa (LU Matemātikas un informātikas institūts) „Korpusu un individuālā vākuma salīdzinājums: ģenitīva un nominatīva konkurence saistījumā ar adverbu”, Ilze Lokmane „Sintaktisko sakaru robežgadījumi: sekundāri predikatīvs sakars un pakārtojums” (LU Humanitāro zinātņu fakultāte), Laura Rituma, Gunta Nešpore-Bērzkalne, Baiba Saulīte, Lauma Pretkalniņa „Vārdkopas analogi „Latviešu valodas sintaktiski marķētajā korpusā”” (LU Matemātikas un informātikas institūts), Anete Daina „Darbības vārda *varēt* lietojums vēlējuma izteiksmē Saeimas sēžu stenogrammu korpusā” (LU Latviešu valodas institūts) un Emīlija Mežale „Norādāmo vietniekvārdu sarunvalodas varianti latviešu valodas tīmekļa tekstos” (LU Humanitāro zinātņu fakultāte).

Arī pārējie astoņi raksti ir saistīti ar dažādu korpusu materiāla vai individuālā vākuma izguvi un analīzi, kā arī korpuslingvistikas metodoloģijas izmantojumu. Te minami šādi autori un viņu publikācijas: Daiki Horiguči (*Daiki Horiguchi*) „Latvian reflexive verbs with *paš-* ‘self-’” (Kioto Universitāte), Ilze Tālberga „Translating Latvian diminutive nouns into Estonian” (Tartu Universitāte), Samanta Kietīte (*Samanta Kietytė*) „Productivity of prefixation: A case of Lithuanian prefixes *nu-*, *pri-*, *i-* and *iš-*” (Viļņas Universitāte), Indra Karapetjana, Gunta Roziņa, Margarita Spirida „Critical discourse analysis of hate speech from a linguistic perspective” (visas – LU Humanitāro zinātņu fakultāte), Ilze Rūmniece „Neoloģija klasisko teorētisko tekstu tulkojumos latviešu valodā: Aristoteļa „Runas mākslas – rētorikas” glosārija materiāls”

(LU Humanitāro zinātņu fakultāte), Gita Bērziņa „Grieķu īpašvārdi un to atvasinājumi latīņu valodā („Latīņu–latviešu vārdnīcas” materiāls)” (LU Humanitāro zinātņu fakultāte), Daiga Deksnē „Neoklasiskās vārddalās *ultra-*, *mega-*, *hiper-* un *super-* un adjektīvu darināšanas modeļi latviešu valodā” (LU Humanitāro zinātņu fakultāte), Andra Kalnača, Tatjana Pakalne „Latviešu valodas lietvārdu darināšanas piedēkļu daudznozīmība teorētiskā skatījumā” (LU Humanitāro zinātņu fakultāte).

Rakstu krājums sagatavots Valsts pētījumu programmas „Letonika latviskas un eiropiskas sabiedrības attīstībai” projektā „Mūsdienu latviešu valodas izpēte un valodas tehnoloģiju attīstība” (Nr. VPP-LETONIKA-2021/1-0006). Krājumu finansiāli atbalsta arī Latvijas Universitātes zinātniskās darbības attīstības projekts „LU HZF Latvistikas un baltistikas nodaļas rakstu krājuma „Valoda: nozīme un forma 14” manuskripta sagatavošana publicēšanai LU Akadēmiskajā apgādā” (2023, projekta vadītāja Andra Kalnača).

Rakstu krājums „Valoda: nozīme un forma 14. Gramatika un korpusa pētījumi” būs noderīgs ne tikai kā mūsdienu valodniecības teorijas izmantojuma avots, bet arī kā mācību līdzeklis dažādos latviešu, vispārīgās valodniecības u. c. studijuursos.

Krājuma sastādītāja pateicas visiem autoriem par ieguldīto darbu rakstu sagatavošanā, kā arī redakcijas kolēģijas un pieaicinātiem recenzentiem un konsultantiem par ieteikumiem publikāciju pilnīgošanā. Īpaša pateicība pienākas krājuma pirmās korektūras veicējām Paulai Kļaviņai un Klintai Mellupai, Valsts pētījumu programmas „Letonika latviskas un eiropiskas sabiedrības attīstībai” projekta „Mūsdienu latviešu valodas izpēte un valodas tehnoloģiju attīstība” dalībniecēm.

Andra Kalnača,

Krājuma „Valoda: nozīme un forma 14. Gramatika un korpusa pētījumi”
sastādītāja un redaktore

Priekšvārdam ir Creative Commons Attiecinājuma 4.0 Starptautiskā licence (CC BY 4.0) /

This editorial is licensed under the Creative Commons Attribution 4.0 International License (CC BY 4.0)

(<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>)